

**PROCEDURY BEZPIECZEŃSTWA –
POSTĘPOWANIE W SYTUACJACH
KRYZYSOWYCH
w Zespole Szkolno-Przedszkolnym
w Wiśle Wielkiej**

Spis treści:

I. Podstawa prawna.....	3
II. Postanowienia ogólne.....	3
III. Zagrożenie pożarem, wybuchem i zatruciem	4
IV. Obecność na terenie szkoły osób niepożądanych lub zwierząt zagrażających bezpieczeństwu	4
V. Uszkodzenie lub zniszczenie mienia szkolnego.....	4
VI. Kradzieże na terenie szkoły	5
VII. Niebezpieczne narzędzia, przedmioty i substancje w posiadaniu ucznia w szkole	5
VIII. Nagła niedyspozycja zdrowotna ucznia.....	6
IX. Wypadek, któremu uległ uczeń podczas zajęć szkolnych	6
X. Udzielanie uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej.....	7
XI. Wagary, powtarzające się nieusprawiedliwione nieobecności na lekcjach.....	8
XII. Oddalenie się ucznia od grupy w czasie wycieczki/ imprezy szkolnej	8
XIII. Palenie papierosów (w tym papierosów elektronicznych) na terenie szkoły	9
XIV. Uczeń pod wpływem alkoholu bądź środków psychoaktywnych.....	9
XV. Informacja, że uczeń niepełnoletni przejawia zachowania świadczące o demoralizacji	9
XVI. Nauczyciel podejrzewa, że uczeń może być pod wpływem alkoholu/ innych środków.....	10
XVII. Nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyki.....	10
XVIII. Nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki	11
XIX. Zakłócanie toku lekcji przez ucznia	11
XX. Akty przemocy i agresji w szkole.....	12
XXI. Postępowanie wobec ofiar przemocy fizycznej i psychicznej w rodzinie.....	13
XXII. Cyberprzemoc - przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych.....	13
XXIII. Zasady korzystania z telefonów komórkowych (innych urządzeń) na terenie szkoły	15
XXIV. Policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego w szkole	15
XXV. Postępowanie w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa.....	16
XXVI. Zamach samobójczy ucznia	17
XXVII. Żałoba po śmierci ucznia	17
XXVIII. Konieczność powiadomienia rodziców o śmierci ucznia w czasie zajęć szkolnych	18
XXIX. Epizod psychiatryczny ucznia	19
XXX. Incydent bombowy	20

I. Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2016 r. poz. 1654 oraz z 2017 r. poz. 773 ze zmianami).
2. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zmianami).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 783 , 1458 i 2439).
4. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, 1954, 1985 i 2169 oraz z 2017 r. poz. 60, 949 i 1292 ze zmianami).
5. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949 ze zmianami)
6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882 ze zmianami).
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1591).
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. poz. 1249 ze zmianami).
9. Statut Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Wiśle Wielkiej.

II. Postanowienia ogólne

Ileokroć mowa w niniejszej procedurze o:

- Szkole – należy przez to rozumieć Szkołę Podstawową w Zespole Szkolno-Przedszkolny w Wiśle Wielkiej
- Dyrektorze – należy przez to rozumieć dyrektora Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Wiśle Wielkiej
- Rodzicach – należy przez to rozumieć rodziców (prawnych opiekunów).

III. Zagrożenie pożarem, wybuchem i zatruciem

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, będący świadkiem zdarzenia, ustala podstawowe okoliczności zagrożenia i ocenia wstępnie jego możliwe skutki.
2. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły podejmuje czynności mające na celu odizolowanie uczniów od źródła zagrożenia i w razie potrzeby udziela pierwszej pomocy osobom uczestniczącym w zdarzeniu.
3. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły zawiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły oraz wicedyrektora.
4. Dyrektor szkoły lub upoważniona przez niego osoba zawiadamia o zdarzeniu odpowiednie służby ratunkowe (policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe).
5. Osoby odpowiedzialne, wyznaczone przez dyrektora organizują ewakuację zgodnie z przepisami BHP i przeciwpożarowymi.

IV. Obecność na terenie szkoły osób niepożądanych, zachowujących się niewłaściwie lub zwierząt zagrażających bezpieczeństwu uczniów

1. Zwierzę bez opieki właściciela na terenie szkoły.

- a) Nauczyciel lub pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia izoluje uczniów od zwierzęcia (uczniowie nie wychodzą z klasy, a gdy są na boisku na polecenie nauczycieli wracają do budynku szkoły).
- b) Nauczyciel lub pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia zawiadamia dyrektora lub wicedyrektora i podejmuje działania zmierzające do odizolowania zwierzęcia.
- c) Dyrektor lub inny pracownik szkoły upoważniony przez dyrektora wzywa Straż Miejską, ewentualnie służby weterynaryjne.

2. Osoby trzecie bezzasadnie przebywające na terenie szkoły lub osoby zachowujące się niewłaściwie na terenie szkoły.

- a) Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który stwierdził bezzasadny fakt przebywania osoby trzeciej w szkole prosi o opuszczenie jej terenu, a w przypadku odmowy zawiadamia dyrektora szkoły.
- b) Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który stwierdził niewłaściwe zachowanie osoby trzeciej przebywającej w szkole stosuje słowne upomnienie, a w przypadku braku reakcji prosi o opuszczenie jej terenu i zawiadamia o zdarzeniu dyrektora szkoły.
- c) W przypadku braku reakcji dyrektor szkoły zawiadamia policję.

V. Uszkodzenie lub zniszczenie mienia szkolnego

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia podejmuje interwencję mającą na celu powstrzymanie dalszych działań sprawców, a następnie powiadamia wychowawcę lub pedagoga.
2. W przypadku braku ustalenia sprawcy, osoba stwierdzająca uszkodzenie mienia ustala podstawowe okoliczności zdarzenia, a następnie informuje wychowawcę lub pedagoga.
3. Wychowawca, a w przypadku jego nieobecności pedagog przeprowadza rozmowę dyscyplinującą ze sprawcą zdarzenia, ustala sposób jego ukarania i sporządza notatkę w dokumentacji pedagoga.
4. Wychowawca lub pedagog informuje o zdarzeniu rodziców sprawcy i przekazuje sprawę dyrektorowi, który ustala sposób i termin naprawienia szkody.
5. W przypadku stwierdzenia dużej szkody pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji.

VI. Kradzieże na terenie szkoły

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia lub wychowawca, po otrzymaniu informacji od ucznia o kradzieży, przeprowadza z poszkodowanym i świadkami rozmowę w celu ustalenia okoliczności zdarzenia.
2. Następnie poszkodowany i świadkowie sporządzają notatkę z zaistniałego zdarzenia.
3. Nauczyciel podejmuje działania zmierzające do zwrotu skradzionego mienia poszkodowanemu, z wyłączeniem jednak przeszukania domniemanego sprawcy.
4. Nauczyciel, który podjął wstępną interwencję, przekazuje informację o zdarzeniu wychowawcy klasy poszkodowanego i sprawcy, a w przypadku jego nieobecności pedagogowi.
5. Wychowawca lub pedagog, jeżeli istnieje taka konieczność, kontynuują wyjaśnianie okoliczności zdarzenia.
6. W sytuacji ujawnienia sprawcy, wychowawca lub pedagog przeprowadza rozmowę ze sprawcą zdarzenia oraz jego rodzicami. Rozmowa obejmuje informacje o ustalonych okolicznościach zdarzenia, ustalenie formy i terminu zwrotu skradzionego mienia oraz sposób ukarania sprawcy.
7. Wychowawca lub pedagog przeprowadza rozmowę z poszkodowanym i jego rodzicami przekazując ustalenia podjęte podczas spotkania ze sprawcą i jego rodzicami.
8. W uzasadnionym przypadku pedagog i wychowawca w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmują decyzję o zawiadomieniu policji. O tym fakcie informują rodziców poszkodowanego i sprawcy.
9. Postanowienia dodatkowe:
  - a) Szkoła nie odpowiada za przedmioty wartościowe, np. telefony komórkowe, biżuterię, odtwarzacze MP3 i MP4, pieniądze, urządzenia teleinformatyczne, rowery itp.

VII. Niebezpieczne narzędzia, przedmioty i substancje w posiadaniu ucznia w szkole

Za przedmioty niebezpieczne uważa się: scyzoryki i noże, duże metalowe sygnety, łańcuchy, szpikulce, kije, lasery, gaz, straszaki broni, pałki gumowe lub plastikowe oraz inne niebezpieczne przedmioty, substancje chemiczne łatwopalne, wybuchowe i żrące, narkotyki, alkohol, nikotynę, leki psychotropowe, tzw. „dopala-cze”.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły, który jest świadkiem posiadania przez ucznia niedozwolonego narzędzia lub substancji, nakłania go do oddania niebezpiecznego przedmiotu i podejmuje działanie zmierzające do jego zabezpieczenia (zachowując środki ostrożności deponuje w sekretariacie, gabinecie pedagoga lub zabezpiecza pomieszczenie, w którym znajduje się przedmiot przed dostępem innych uczniów).
2. Jeżeli uczeń nie chce oddać przedmiotu lub substancji nauczyciel interweniujący natychmiast powiadamia dyrektora szkoły, a w uzasadnionych sytuacjach policję.
3. Wychowawca bądź pedagog odbiera niebezpieczny przedmiot, przeprowadza rozmowę z uczniem i rodzicami wyjaśniając przyczyny przyniesienia tego przedmiotu, pouczając o groźącym niebezpieczeństwie oraz informując o sposobie ukarania.
4. Jeżeli jest to prawnie możliwe, wychowawca lub pedagog oddaje przedmiot rodzicom oraz sporządza notatkę w dokumentacji pedagoga szkoły.

5. W przypadku, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie, że jest to substancja psychoaktywna, lub przedmiot zagrażający zdrowiu i życiu dyrektor szkoły, pedagog lub interweniujący nauczyciel wzywa policję.

VIII. Nagła niedyspozycja zdrowotna ucznia

Nagła niedyspozycja zdrowotna ucznia: gorączka, dolegliwości żołądkowe, dolegliwości bólowe, duszności, krótkotrwałe omdlenia i zasłabnięcia.

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia lub nauczyciel dyżurujący dokonuje wstępnej oceny sytuacji, zapewnia uczniowi opiekę i udziela pierwszej pomocy, a w razie potrzeby - poprzez wyznaczonego ucznia - wzywa pielęgniarkę szkolną.

2. Pielęgniarka określa stan zdrowia ucznia i w razie konieczności informuje rodziców ucznia oraz ustala dalszą opiekę nad uczniem.

3. W przypadku nieobecności pielęgniarki, nauczyciel powiadamia o zaistniałej sytuacji sekretariat szkoły poprzez wyznaczonego ucznia. Osoba odbierająca informację powiadamia wychowawcę i rodziców oraz ustala sposób odebrania ucznia ze szkoły przez rodzica.

4. Do momentu odebrania ucznia przez rodzica lub, jeśli jest to konieczne – przyjazdu pogotowia ratunkowego - uczeń pozostaje pod opieką nauczyciela lub innej osoby wyznaczonej przez dyrektora szkoły.

5. W przypadku, gdy istnieje obawa, że zagrożone jest zdrowie i życie ucznia, nauczyciel wzywa pogotowie ratunkowe, zawiadamia dyrektora szkoły i rodziców ucznia.

6. Jeśli uczeń odczuwa niedyspozycję zdrowotną w pierwszej kolejności powinien zgłosić się do pielęgniarki szkolnej, następnie do wychowawcy, wicedyrektora i dyrektora.

7. Ucznia niepełnoletniego, który źle się czuje może odebrać ze szkoły tylko rodzic lub wyznaczona przez niego osoba pełnoletnia z rodziny (babcia, dziadek, ciocia itp.)

8. Jeśli jest konieczne przewiezienie ucznia do szpitala:

a) uczniowi w drodze do szpitala towarzyszy rodzic;

b) w przypadku niemożności udziału rodzica, uczniowi w drodze do szpitala towarzyszy (w kolejności dyspozycyjności): pedagog, psycholog, wychowawca lub wyznaczony przez dyrektora inny pracownik szkoły.

9. Nauczyciel lub (pielęgniarka gdy jest obecna) sporządza notatkę służbową, w której zawiera następujące informacje:

a) dokładną datę i godzinę zdarzenia;

b) miejsce zdarzenia;

c) imię i nazwisko ucznia oraz klasę;

d) opis zdarzenia i podjęte działania.

IX. Wypadek, któremu uległ uczeń podczas zajęć szkolnych, zajęć pozalekcyjnych oraz podczas przerw śródlekcyjnych

Wypadek ucznia: nagłe zdarzenie powodujące uraz, wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w czasie pozostawiania ucznia pod opieką szkoły: na terenie szkoły lub poza terenem szkoły (wycieczki, wyjścia pod opieką nauczycieli itp.).

1. Nauczyciel (inny pracownik szkoły) będący świadkiem wypadku niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, udziela pierwszej pomocy, wzywa pielęgniarkę szkolną, a w razie zagrożenia zdrowia i życia wzywa pogotowie ratunkowe.

2. Nauczyciel lub pielęgniarka szkolna o wypadku niezwłocznie powiadamia rodziców ucznia, a w przypadku ciężkiego wypadku - również dyrektora szkoły.
3. Rodzic ucznia powinien niezwłocznie przybyć do szkoły i odebrać ucznia, a w razie konieczności - jechać z nim do szpitala.
4. W przypadku braku kontaktu z rodzicami lub niemożności ich przybycia - uczniowi w drodze do szpitala towarzyszy (w kolejności): pedagog, wychowawca lub wyznaczony przez dyrektora inny pracownik szkoły.
5. Nauczyciel informuje o okolicznościach wypadku pielęgniarkę, która sporządza protokół wypadku. Jeśli pielęgniarka jest nieobecna, nauczyciel sporządza notatkę służbową, w której zawiera następujące informacje:
  - a) dokładną datę i godzinę zdarzenia;
  - b) miejsce zdarzenia;
  - c) imię i nazwisko ucznia oraz klasę;
  - d) opis zdarzenia i podjęte działania.
6. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone i wyprowadza pozostałych uczniów z pomieszczenia. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin.
7. O każdym wypadku dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego pracownik szkoły zawiadamia:
  - a) rodziców;
  - b) pracownika służby BHP;
  - c) społecznego inspektora pracy;
  - d) organ prowadzący szkołę.
8. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym dyrektor szkoły (lub upoważniony przez niego pracownik) zawiadamia niezwłocznie prokuratora, policję i kuratora oświaty.
9. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, dyrektor szkoły (lub upoważniony przez niego pracownik) zawiadamia niezwłocznie Państwowego Inspektora Sanitarnego.
10. Jeśli wypadek zdarzyłby się w godzinach wieczornych, gdy nie ma dyrektora szkoły, nauczyciel decyduje sam o postępowaniu. W każdym trudniejszym przypadku wzywa pogotowie ratunkowe oraz telefonicznie dyrektora, następnie zawiadamia rodziców;
11. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie.

X. Udzielanie uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej

1. Pierwszej pomocy przedlekarskiej udziela uczniom głównie wykwalifikowana pielęgniarka szkolna.
2. Pod nieobecność wykwalifikowanej pielęgniarki szkolnej pomocy uczniom udzielają nauczyciele, którzy przeszli kurs udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej (nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa i nauczyciele wychowania fizycznego), wychowawca klasy, nauczyciel prowadzący zajęcia lub inny pracownik szkoły.
3. Pierwsza pomoc przedlekarska w przypadku osób nieposiadających kwalifikacji medycznych ogranicza się do wykonania opatrunku zabezpieczającego, ułożenia ucznia w odpowiedniej pozycji, wykonania sztucznego oddychania oraz masażu serca - niedopuszczenia do sytuacji zagrożenia życia.

4. Nauczyciel po wyrażeniu pisemnej zgody na podanie leku, może podać dziecku leki w przypadku choroby przewlekłej na zlecenie pisemne lekarza i prośbę rodziców w sytuacji zagrażającym życiu.
5. W sytuacji udzielania pomocy przez nauczyciela prowadzącego w tym samym czasie zajęcia dydaktyczno - wychowawczo - opiekuńcze z większą grupą uczniów, jest on zobowiązany do ustalenia opiekuna dla pozostałych uczniów.
6. Pozostawienie reszty uczniów bez opieki jest niedopuszczalne.
7. W przypadku małej skuteczności udzielanej pomocy, należy bezzwłocznie poinformować dyrektora szkoły. Dyrektor lub upoważniona przez niego osoba natychmiast powiadamia rodziców ucznia oraz, w razie konieczności, pogotowie ratunkowe.
8. Po przybyciu do szkoły rodzice lub lekarz pogotowia ratunkowego przejmują odpowiedzialność za ucznia. Szkoła udziela tym osobom wszelkiej koniecznej pomocy.

XI. Wagary, powtarzające się nieusprawiedliwione nieobecności na lekcjach

1. Wychowawca w przypadku opuszczania przez ucznia pojedynczych lekcji lub całych dni bez usprawiedliwienia informuje rodzica o absencji i ustala przyczynę nieobecności.
2. W przypadku utrudnionego kontaktu z rodzicami ucznia wychowawca wzywa ich do szkoły listem poleconym, którego kserokopię zachowuje.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem i jego rodzicami i odnotowuje ten fakt w dzienniku elektronicznym. Rozmowa ma na celu przekazanie informacji o konsekwencjach opuszczania zajęć lekcyjnych, formie ukarania ucznia oraz zobowiązanie rodziców do większej kontroli nad dzieckiem.
4. Jeżeli został przez sąd przydzielony kurator, wychowawca powiadamia o powyższej absencji ucznia również kuratora, a fakt odbycia rozmowy odnotowuje w dzienniku elektronicznym.
5. W przypadku braku poprawy zachowania ucznia lub braku zainteresowania ze strony rodziców, wychowawca, pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły podejmują inne działania wychowawczo - dyscyplinujące.

XII. Oddalenie się ucznia od grupy w czasie wycieczki/ imprezy szkolnej na terenie miasta i poza miejscem zamieszkania

1. Opiekun grupy/kierownik wycieczki ustala okoliczności oddalenia i podejmuje natychmiastowe poszukiwania zaginionego ucznia:
  - a) poza miejscem zamieszkania - poszukiwanie podejmuje kierownik wycieczki, a grupa z opiekunami pozostaje w ustalonym miejscu;
  - b) w miejscu zamieszkania - opiekun grupy telefonicznie informuje dyrekcję szkoły, która deleguje osobę do doprowadzenia grupy do szkoły, a opiekun podejmuje poszukiwania.
2. Po odnalezieniu ucznia opiekun grupy/kierownik wycieczki:
  - a) wyjaśnia przyczyny, które doprowadziły do takiej sytuacji;
  - b) uświadamia odnalezioną osobę konsekwencje jej zachowania;
  - c) jeśli oddalenie było nieświadome, przypomina regulamin wycieczki i udziela uczniowi upomnienia;
  - d) jeśli oddalenie było świadome – przypomina regulamin wycieczki i informuje ucznia o wszczęciu wobec niego statutowych czynności dyscyplinujących;
  - e) informuje rodziców.
3. Jeśli poszukiwania ucznia są bezskuteczne, opiekun/kierownik grupy informuje policję, dyrektora szkoły i rodziców.

XIII. Palenie papierosów (w tym papierosów elektronicznych) na terenie szkoły

Zgodnie z ustawą z dnia 9 listopada 1995 roku (z późniejszymi zmianami) o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U z dn. 30 stycznia 1996 r.) na terenie szkoły obowiązuje bezwzględny zakaz palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych.

1. Każdy pracownik szkoły, który zauważy ucznia, który pali papierosa (w tym papierosa elektronicznego) wzywa go do zaprzestania palenia i powiadamia o danym fakcie wychowawcę ucznia lub pedagoga.
2. Wychowawca (w porozumieniu z pedagogiem) uruchamia procedurę zwołania komisji dyscyplinarnej. Wzywa do szkoły rodziców ucznia i przekazuje im informację o fakcie palenia papierosów przez dziecko. Rozmowa odbywa się w obecności pedagoga i dyrektora/wicedyrektora szkoły. Rodzic zobowiązuje się do szczególnego nadzoru nad dzieckiem i bezwzględnego przestrzegania przez ucznia statutu szkoły. Pedagog lub psycholog sporządza kontrakt ze szczególnym uwzględnieniem jego warunków, który podpisuje uczeń i jego rodzice. Fakt ten wychowawca w postaci uwagi i podjętych zobowiązań odnotowuje w dzienniku elektronicznym w panelu uwagi.
3. Pedagog lub psycholog przeprowadza rozmowę profilaktyczno-ostrzegawczą z uczniem i rodzicami; proponuje rodzicom udanie się z uczniem do specjalisty w celu uzyskania pomocy.

XIV. Na terenie szkoły znajduje się uczeń pod wpływem alkoholu bądź środków psychoaktywnych

1. Nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy (w przypadku jego nieobecności, pedagoga lub dyrektora).
2. Nauczyciel izoluje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa zostawia go pod opieką pedagoga.
3. Wychowawca zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły, który z kolei powiadamia telefonicznie rodziców ucznia o konieczności odebrania dziecka ze szkoły.
4. W sytuacji gdy narkotyki bądź alkohol są zagrożeniami dla zdrowia wychowanka, dyrektor powiadamia pielęgniarkę, a ta z kolei decyduje o wezwaniu lekarza, który podejmuje decyzję o dalszym postępowaniu z chorym.
5. W przypadku odmowy współpracy rodziców lub niemożności skontaktowania się z nimi, dyrektor szkoły wzywa policję, która może przewieźć ucznia do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych na czas niezbędny do wytrzeźwienia.

XV. Informacja, że uczeń niepełnoletni spożywa alkohol lub inne środki w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji

Demoralizacja: naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych (art.4 §1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich).

1. Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś

bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.

4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł na-pływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).

5. Podobnie, w sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

6. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 Kodeksu Postępowania Karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

XVI. Nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych

1. Nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy;

2. Nauczyciel odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie; korzysta z pomocy pielęgniarki szkolnej lub pedagoga;

3. Jeśli wymaga tego sytuacja nauczyciel wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej;

4. Nauczyciel zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice odmówią odebrania dziecka, albo niemożliwy jest z nimi kontakt telefoniczny - o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo prze-kazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji - decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.

5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych - odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia niepełnoletniego ucznia w policyjnym pomieszczeniu zawiadamia się rodziców oraz sąd rodzinny.

6. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub środków psychoaktywnych na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

XVII. Nauczyciel (inny pracownik szkoły) znajduje na terenie szkoły substancję przypominająca wyglądem narkotyk

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w za-kresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.

2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, który wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.
4. Nauczyciel-świadek sporządza z wydarzenia notatkę służbową.

XVIII. Nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor) ma prawo żądać, aby uczeń prze-kazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją.

UWAGA! Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.

2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawienia się w miejscu zdarzenia, bądź wskazanym przez nauczyciela.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki należy wezwać policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znaną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

UWAGA:

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat. Z przestępstwem mamy do czynienia jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks Postępowania Karnego. Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać policję.

UWAGA:

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 roku życia - należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich i art. 304 Kodeksu Postępowania Karnego).

XIX. Zakłócanie toku lekcji przez ucznia

Definicja: Poprzez zakłócenie toku lekcji należy rozumieć wszelkie działania uczniów uniemożliwiające normalną realizację zajęć dydaktycznych i wychowawczych (wulgarnie zachowanie w stosunku do rówieśników lub nauczyciela, głośne rozmowy, spacerowanie po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela itp.).

1. Jeżeli zachowanie pojedynczego ucznia lub kilku uczniów nie pozwala nauczycielowi na normalną realizację lekcji, wysyła on przewodniczącego samorządu klasowego lub innego wyznaczonego ucznia z informacją do pedagoga szkolnego, a w przypadku gdy go nie zastanie, do sekretariatu szkoły. Sekretariat zobowiązany jest do natychmiastowego poinformowania dyrektora i pedagoga o zaistniałej sytuacji. Nauczyciel odnotowuje informacje na temat zachowania ucznia na lekcji, w dzienniku elektronicznym, w panelu uwagi.

2. Pedagog szkolny zobowiązany jest do udania się do sali wskazanej przez nauczyciela i ustalenia przeszkadzających uczniów, a w razie konieczności do zabrania ich z sali lekcyjnej do odrębnego pomieszczenia np. do gabinetu pedagoga lub w uzasadnionych przypadkach do gabinetu dyrektora.

3. Pedagog wraz z wychowawcą podejmuje działania wychowawczo-dyscyplinujące wobec uczniów, którzy przeszkadzali w prowadzeniu zajęć. Pedagog szkolny przeprowadza z uczniami rozmowę i ustala konsekwencje zachowania w zależności od popełnionego wykroczenia.

4. Jeżeli uczeń w rażący sposób naruszył zasady obowiązujące w szkole, pedagog powiadamia dyrektora szkoły a wychowawca wzywa rodziców do natychmiastowego przybycia do szkoły.

5. Nie należy zakłócać toku lekcji innym nauczycielom (np. wychowawcom, których uczniowie popełnili wykroczenie).

XX. Akty przemocy i agresji w szkole

Zdarzenia i zachowania agresywne:

- groźby i zastraszanie;
- naruszenie godności osobistej (ubliżanie, wyszydzanie, rozpowszechnianie kłamstw słownie lub w internecie, obraźliwe napisy, ośmieszanie, obmawianie, manipulacja związkami przyjaźni; naruszenie nietykalności cielesnej poprzez uderzenie, kopnięcie, popychanie, przewrócenie itp.);
- rozboje i wyłudzenia.

1. Postępowanie gdy stronami zdarzenia są uczniowie:

- a) nauczyciel stara się doprowadzić do przerwania incydentu, w razie potrzeby wzywa pomoc;
- b) udziela pomocy poszkodowanym, powiadamia pielęgniarkę szkolną, która w razie potrzeby wzywa pogotowie;
- c) nauczyciel izoluje sprawcę czynu, pozostawiając go pod opieką pedagoga szkolnego lub innego nauczyciela;
- d) nauczyciel powiadamia dyrektora szkoły i sporządza notatkę służbową;
- e) dyrektor powiadamia rodziców uczniów biorących udział w zdarzeniu;
- f) w przypadku odmówienia współpracy przez rodziców lub niemożności skontaktowania się z nimi dyrektor powiadamia policję;
- g) dyrektor ustala okoliczności i świadków zdarzenia oraz zabezpiecza ewentualne ślady i dowody w celu przekazania ich policji.

2. Postępowanie gdy stronami zdarzenia są nauczyciel i uczeń:

- a) nauczyciel powiadamia pedagoga szkoły i pozostawia ucznia (sprawcę czynu) pod jego opieką; nauczyciel niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły, który informuje rodziców ucznia (uczestników zajęcia);
- b) w przypadku odmówienia współpracy rodziców lub niemożności skontaktowania się z nimi dyrektor powiadamia policję;
- c) dyrektor ustala okoliczności i świadków zdarzenia, zabezpiecza ewentualne dowody w celu przekazania ich policji;
- d) w przypadku, kiedy uczeń ma ukończone 17 lat, zawiesza się wykonywanie wyżej wymienionych procedur i wzywa policję.

3. Postępowanie gdy stronami zdarzenia są nauczyciel i rodzic:

- a) nauczyciel przerywa stan zagrożenia;
- b) nauczyciel prosi o obecność innego nauczyciela - świadka;
- c) nauczyciel powiadamia dyrektora szkoły;
- d) dyrektor ustala okoliczności i świadków zdarzenia i powiadamia policję, jeśli zdarzenie ma charakter drastyczny (czynna napaść).

4. Agresywne zachowanie pracownika szkoły wobec ucznia:

- a) po uzyskaniu informacji o zdarzeniu od ucznia/rodzica/pracownika szkoły, dyrektor szkoły przeprowadza niezwłocznie postępowanie wyjaśniające;
- b) dyrektor szkoły podejmuje przewidziane prawem działania wobec pracownika i informuje o nich rodziców ucznia;
- c) dyrektor sporządza z podjętych działań notatkę potwierdzoną podpisem rodziców i dołącza do dokumentacji.

5. Agresywne zachowanie rodziców i innych osób dorosłych przebywających na terenie szkoły wobec uczniów:

- a) nauczyciel/pracownik szkoły podejmuje próbę przerwania zachowania agresywnego i wstępnego rozpoznania okoliczności zdarzenia;
- b) nauczyciel/ pracownik szkoły powiadamia dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji;
- c) w przypadku gdy osoba dorosła nie zaprzestała zachowania agresywnego, dyrektor szkoły zawiadamia policję;
- d) w sytuacji wyjątkowej (zagrożenia życia, braku dyrektora/wicedyrektora) nauczyciel/pracownik szkoły niezwłocznie powiadamia policję.

XXI. Postępowanie wobec ofiar przemocy fizycznej i psychicznej w rodzinie

- a) Nauczyciel, który podejrzewa, że uczeń jest ofiarą przemocy domowej informuje o tym fakcie wychowawcę, a ten pedagoga i psychologa.
- b) Wychowawca w porozumieniu z pedagogiem, w zależności od sytuacji, przeprowadza rozmowę z uczniem, prosi pielęgniarkę szkolną o pomoc w dokonaniu wywiadu lub podejmuje inne przewidziane prawem czynności zmierzające do rozpoznania sprawy.
- c) Pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły przeprowadza rozmowę z rodzicami ucznia. Informuje o podejrzeniu stosowania przemocy wobec ucznia i niedostatecznej nad nim opieki oraz o konsekwencjach takiego postępowania i wskazuje formy pomocy.
- d) Pedagog sporządza notatkę z przeprowadzonej rozmowy, którą podpisują również rodzice ucznia.
- e) Jeżeli podejrzenia potwierdzają się lub istnieje uzasadniona obawa, że uczeń jest ofiarą przemocy, pedagog sporządza notatkę służbową oraz informuje policję i sąd rodzinny. W przypadku rodziny objętej dozo-rem, o swoich podejrzeniach niezwłocznie informuje kuratora.
- f) W uzasadnionych przypadkach pedagog lub psycholog uruchamia w szkole procedurę założenie Niebieskiej Karty.

XXII. Cyberprzemoc - przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych

1. Sytuacje cyberprzemocy:

- a) Przemoc werbalna w sieci - wulgarne wyzywanie, poniżanie, nękanie, ośmieszanie, straszenie, szantaż.
- b) Rejestrowanie filmów i zdjęć wbrew woli.
- c) Publikowanie i rozsyłanie w sieci filmów, zdjęć i informacji ośmieszających, kompromitujących
- d) Podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli i działanie na jego niekorzyść.

2. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy.

Osobą zgłaszającą fakt może być poszkodowany uczeń, jego rodzic, inni uczniowie, świadkowie zdarzenia, nauczyciele.

Niezależnie od tego, kto zgłasza przypadek, procedura interwencyjna powinna obejmować:

- a) udzielenia wsparcia ofierze przemocy;
- b) zabezpieczenia dowodów i ustalenie okoliczności zdarzenia;
- c) wyciągnięcia konsekwencji wobec sprawcy przemocy oraz praca nad zmianą postawy ucznia.

3. Ustalenie okoliczności zdarzenia

- a) Nauczyciel posiadający wiedzę o zajściu powiadamia wychowawcę klasy, który informuje o zajściu dyrektora i pedagoga szkolnego oraz psychologa;
- b) Dyrektor i pedagog szkolny oraz psycholog, wspólnie z wychowawcą, dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie;
- c) W procedurze interwencyjnej bierze udział nauczyciel informatyki, szczególnie na etapie zabezpieczenia dowodów i ustalenia tożsamości sprawcy;
- d) W przypadku złamania prawa np. groźby karalne, niemoralne propozycje, publikowanie nielegalnych treści itp. należy bezwzględnie skontaktować się z policją. Zgłoszenia dokonuje dyrektor szkoły.

4. Procedura reagowania wobec sprawcy przemocy

- a) Pedagog szkolny lub psycholog powinien przeprowadzić rozmowę z uczniem - sprawcą przemocy. Jeżeli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym osobno;
- b) Nie należy konfrontować sprawcy i ofiar cyberprzemocy;
- c) Należy powiadomić rodziców sprawcy i omówić z nim zachowanie ucznia;
- d) Jeśli rodzice sprawcy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zmienił dotychczasowego postępowania, dyrektor szkoły powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, szczególnie jeśli istnieją inne przejawy demoralizacji ucznia.

5. Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy przemocy - podejmując decyzję o udzieleniu kary należy wziąć pod uwagę:

- a) rozmiar i rangę szkody - czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom, określa to rozmiar upokorzenia, jakiego doznała ofiara;
- b) czas trwania prześladowania - czy było to długotrwałe działanie, czy pojedynczy incydent;
- c) świadomość popełnionego czynu - czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że wyrządza krzywdę;
- d) motywację sprawcy - należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednio doznane prześladowanie;
- e) rodzaj rozpowszechnionego materiału.

6. Reagowanie wobec ofiar cyberprzemocy.

- a) udzielanie wsparcia psychicznego;
- b) udzielenie porady w celu kolejnych przypadków cyberprzemocy;
- c) po zakończeniu interwencji należy sprawdzić, czy wobec ucznia nie są stosowane dalsze działania odwetowe ze strony sprawcy.

7. Działania wobec świadków zgłaszających zdarzenie

- a) nie należy upubliczniać udziału świadków w sprawie;
- b) należy mieć na uwadze bezpieczeństwo świadka i nie narażać go na odwet ze strony sprawcy cyberprzemocy;
- c) niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą jako metody wyjaśnienia sprawy.

8. Sporządzanie dokumentacji z zajścia

- a) Notatkę o zajściu sporządza pedagog szkolny na podstawie rozmów ze sprawcą zajścia, poszkodowanym i ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu zdarzeń.
- b) Jeżeli rozmowa przebiegała w obecności świadka np. wychowawcy, powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu.
- c) Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji.

XXIII. Zasady korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń multimedialnych na terenie szkoły

1. Podczas zajęć edukacyjnych obowiązuje całkowity zakaz używania telefonów komórkowych (aparaty powinny być wyłączone lub wyciszone i schowane).
2. Uczeń może używać telefonu w czasie lekcji tylko w nagłych przypadkach po wcześniejszym uzgodnieniu z nauczycielem, w sposób określony w statucie szkoły.
3. Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu lub innego nośnika jest zabronione.
4. Uczeń zobowiązany jest do pilnowania swojego telefonu. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zgubienie lub uszkodzenie aparatu w trakcie lekcji oraz innych zajęć, a także w czasie wyjścia poza teren szkoły.
5. Nie wolno nagrywać przebiegu lekcji oraz robić zdjęć w jej trakcie bez zgody nauczyciela. Dotyczy to nagrań zarówno z telefonu, jak i innych urządzeń multimedialnych.
6. Gdy uczeń odmawia zastosowania się do powyższych punktów i nadal utrudnia prowadzenie lekcji, nauczyciel wpisuje stosowne uwagi do dziennika elektronicznego, a po zakończeniu lekcji kieruje ucznia do wychowawcy i pedagoga, którzy wspólnie podejmują działania dyscyplinująco-wychowawcze.

Dokładne szczegóły korzystania z telefonów komórkowych, zapisane są w odrębnym regulaminie o komórkach.

XXIV. Policja dokonuje zatrzymania nieletniego sprawcy czynu karalnego przebywającego na zajęciach w szkole

1. Funkcjonariusz policji przedstawia dyrektorowi powód przybycia i okazuje się legitymacją służbową.
2. Dyrektor zapisuje dane osobowe i numer legitymacji służbowej policjanta celem sporządzenia własnej dokumentacji.
3. Policjant informuje dyrektora o zamiarze zatrzymania ucznia.
4. Pedagog szkolny lub nauczyciel sprowadza nieletniego do gabinetu dyrektora, gdzie policjant informuje go o przyczynach przybycia i czynnościach, jakie zostaną wykonane w związku ze sprawą np. przesłuchanie, okazanie.
5. Policja informuje rodziców nieletniego, opiekunów prawnych o wykonanych czynnościach i zobowiązuje ich do przybycia do szkoły, komendy lub komisariatu policji, celem uczestniczenia w czynnościach.
6. Dyrektor szkoły informuje telefonicznie rodziców o podjętych działaniach względem ich dziecka przez policję. W przypadku braku kontaktu telefonicznego sporządza pisemną informację i przesyła do miejsca ich zamieszkania.
7. W przypadku niemożności uczestnictwa rodziców w przesłuchaniu nieletniego, dyrektor wyznacza wychowawcę, nauczyciela lub pedagoga szkolnego do uczestnictwa w czynnościach, które są przeprowadzane w szkole lub w jednostce policji.
8. Po wykonaniu czynności policjant za pisemnym potwierdzeniem odbioru przekazuje nieletniego rodzicom. W przypadku, gdy czynności wykonywane są w obecności pedagoga szkolnego, po ich zakończeniu policja odwozi ich do szkoły lub miejsca zamieszkania.

9. W przypadku zaistnienia przesłanek do zatrzymania nieletniego w Policynnej Izbie Dziecka policjant informuje o tym rodziców, pedagoga szkolnego.

10. Przy realizacji czynności związanych z zatrzymaniem nieletniego - ucznia na terenie szkoły należy zachować dyskrecję nie nagłaśniając sprawy.

XXV. Postępowanie dyrektora, pedagoga szkolnego w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie placówki oświatowej

1. Podstawy prawne: Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich Art.4 §1, 2 i Art. 4a.

§1 „Każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, szczególnie naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używania alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych, ma społeczny obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkoły, sądu rodzinnego, policji lub innego właściwego organu”.

§2 „Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu czynu karalnego przez nieletniego, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub policję”.

Art. 4a „Instytucje państwowe i organizacje społeczne, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, są zobowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym sąd rodzinny lub policję oraz przedsięwziąć czynności nie cierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu”.

2. Podstawowe czynności dla dyrektora szkoły lub pedagoga szkolnego:

a) Przyjąć do wiadomości informację o przestępstwie (wykroczeniu), zapewnić dyskrecję przekazującemu informację poprzez wysłuchanie go bez świadków, o ile to możliwe w pomieszczeniu zamkniętym. Odnotować personalia uczestników i świadków, godzinę zgłoszenia oraz zawiadomić policję.

b) Zapewnić, w miarę potrzeby, niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonym.

c) Bez zbędnej zwłoki sprawdzić w dostępny sposób wiarygodność informacji:

- jeżeli uczeń podaje świadków, to w rozmowie z jak najmniejszą ilością świadków uwiarygodnić informacje;

- sprawdzić, czy zdarzenie zaistniało na terenie szkoły oraz czy miało miejsce w trakcie zajęć szkolnych jego uczestników;

- w rozmowie z pokrzywdzonym ustalić liczbę sprawców i ich dane personalne;

- nie nagłaśniać zdarzenia.

d) W przypadku braku wątpliwości, co do faktu zaistnienia zdarzenia, o ile jest to konieczne i możliwe, za-trzymać do czasu przybycia policji ofiarę przestępstwa i jego sprawcę (ów):

- konieczność zatrzymania może wynikać z faktu zakończenia przez nich zajęć szkolnych bądź próby ucieczki, ukrycia skradzionych przedmiotów. O fakcie zatrzymania należy powiadomić rodziców lub opiekunów prawnych. Nie należy zatrzymywać na siłę sprawcy czynu, ale w ramach swojego autorytetu spowodować, by pozostał pod opieką pedagoga szkolnego, wychowawcy klasy lub nauczyciela w oddzielnym po-mieszczeniu do chwili przybycia policji;

- jeżeli sprawców jest kilku w miarę możliwości należy umieścić ich w oddzielnych pomieszczeniach;

- ofiarę należy odizolować od sprawców.

e) W przypadku odnalezienia rzeczy pochodzących z przestępstwa lub służących do popełnienia przestępstwa należy je zabezpieczyć.

3. Zakazy:

- a) Nie należy samemu konfrontować uczestników zdarzenia, dążyć do pojednania itp.
- b) Bezwzględnie nie należy dokonywać przeszukania teczek, toreb, kieszeni.

XXVI. Zamach samobójczy ucznia

1. Działania uprzedzające, zapobiegawcze:

- a) omówienie problematyki na forum Rady Pedagogicznej;
- b) upowszechnienie procedur przewidywania zamachów;
- c) monitorowanie stanu psychicznego uczniów, reagowanie na symptomy ostrego, chronicznego stresu, objawy depresji.

2. Działania interwencyjne:

- a) ustal i potwierdź rodzaj zdarzenia;
- b) nie pozostawiaj ucznia samego;
- c) usuń wszystko, co może ułatwić realizację zamiaru;
- d) bez rozgłosu przeprowadź ucznia w bezpieczne, ustronne miejsce;
- e) zbierz wstępnie informacje o okolicznościach zdarzenia;
- f) wezwij pomoc (pogotowie, policję, straż pożarną) jeśli potrzeba;
- g) zadbaj, żeby interwencja służb przebiegała dyskretnie;
- h) towarzysz uczniowi- jesteś dla niego ważny;
- i) zawiadom dyrektora szkoły; dyrektor zawiadamia Pszczyński Zarząd Edukacji
- j) dokonaj szybkiej oceny zagrożeń, wg klucza:
  - ryzyko umiarkowane: np. uczeń mówi o samobójstwie, nie mówi jak to zrobi, nie było wcześniejszych prób,
  - duże ryzyko: np. wystąpiły czynniki przedwypadkowe, uczeń mówi jak to zrobi, były wcześniejsze próby,
  - ekstremalne ryzyko: np. wystąpiły wskaźniki przedwypadkowe, uczeń dokonał samookaleczenia, podjął próbę nieudanego zamachu samobójczego lub inne działania zagrażające zdrowiu lub życiu,

następnie:

- a) zawiadom wychowawcę i pedagoga szkolnego, poinformuj o wynikach swojej oceny sytuacji (ryzyka); w razie potrzeby podejmij niezwłocznie działania w celu ratowania życia i zdrowia poszkodowanego: w szczególności należy wezwać odpowiednie służby oraz zapewnić w miarę możliwości opiekę psychologa;
- b) wychowawca powiadamia rodziców;
- c) dyrektor szkoły dokonuje wyboru priorytetów i ustala strategię działania uzależniając ją od oceny sytuacji;
- d) należy chronić ucznia oraz inne osoby przed zbędnymi czynnikami stresującymi (np. kontaktem z mediami, świadkami, itp.).

3. Działania naprawcze:

- a) dokonaj diagnozy ryzyka ponowienia zamachu uwzględniając, że odratowana osoba ma nadal poważne kłopoty z radzeniem sobie z problemami życiowymi;
- b) bezwzględnie skonsultuj dalszą strategię z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną lub placówką opieki zdrowotnej;
- c) podejmij próbę zmobilizowania rodziny, aby udzieliła wsparcia bliskiemu, zapewniła mu bezpieczeństwo, wzmocniła wzajemne więzi.

XXVII. Żałoba po śmierci ucznia

1. Działania uprzedzające:

- a) omówienie procedury postępowania na forum Rady Pedagogicznej,
- b) omówienie tematyki stresu, traumy, żałoby, reakcji typowych dla stresu pourazowego na forum Rady Pedagogicznej.

2. Działania interwencyjne:

- a) poinformuj nauczycieli, wychowawców;
- b) przypomnij zasady dyskusji z uczniami, uwzględniając elementy odreagowania – na godzinach wychowawczych, innych lekcjach;
- c) poinformuj uczniów na forum klasy;
- d) stwórz możliwość uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.

3. Działania naprawcze:

- a) oceń potrzeby - monitoruj stan psychiczny uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwróć uwagę na uczniów, u których stwierdzasz szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji;
- b) skonsultuj sytuację z pedagogiem lub specjalistą z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej;
- c) ułatw kontakt ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.

XXVIII. Konieczność powiadomienia rodziców o śmierci ucznia w czasie zajęć szkolnych

1. Powiadamianie o śmierci zawsze powinno się odbywać poprzez kontakt bezpośredni.
2. Prawidłowe powiadomienie o śmierci musi spełnić następujące warunki:
  - a) dostarczyć niezbędne informacje;
  - b) udzielić pierwszego wsparcia rodzinie;
  - c) ochronić godność;
  - d) okazać szacunek wobec ofiary jak i powiadamianej rodziny.
3. Powiadomienie powinno odbyć się w czasie możliwie jak najkrótszym od ustalenia tożsamości ofiary i ustalenia tożsamości osób jej najbliższych.
4. Przed powiadomieniem należy zebrać informacje o relacjach ofiary z osobą powiadamianą, o stanie zdrowia osoby powiadamianej (zwłaszcza choroby serca, krążenia, cukrzyca itp.), które są istotne do przewidywania sposobu reakcji osoby powiadamianej. Osoby powiadamiane mogą reagować w sposób bardzo emocjonalny, mogą potrzebować pierwszej pomocy. Warto przygotować sobie wsparcie pogotowia ratunkowego, żeby móc umożliwić w razie potrzeby natychmiastową interwencję lekarską.
5. Powiadomienie o śmierci powinno odbywać się, przez co najmniej dwie osoby. Jedna udziela informacji, druga zaś obserwuje reakcję osoby powiadamianej.
6. Powiadomienie powinno odbyć się na terenie przyjaznym osobie powiadamianej.
7. Zawiadomienie powinno być możliwie jak najprostsze. Powinno się wyrazić współczucie, przykrość i zrozumienie.
8. Trzeba być przygotowanym na udzielenie wszystkich informacji, jakich będzie wymagała osoba powiadamiana. Osoby te często czują potrzebę dowiedzenia się szczegółów dotyczących śmierci bliskiego, oko-liczności itp. (jak, w jaki sposób, kiedy, gdzie). Udzielane informacje powinny być proste i zwięzłe. Należy unikać drastycznych szczegółów i informacji niepotrzebnych, odnoszących się do drugorzędnych elementów sprawy.
9. Należy skupić się na udzieleniu pomocy i wsparcia rodzinie zmarłego.
10. Nie należy, po zawiadomieniu o śmierci, zostawić rodziny i bliskich zmarłego samych, bez opieki. Po winien zostać pracownik szkoły lub psycholog tak długo, aż minie pierwsza reakcja - szok lub pojawiają się osoby bliskie np. członkowie rodziny, znajomi, przyjaciele. Należy podać swoje dane kontaktowe (telefon, ewentualnie adres), aby udzielić informacji i wsparcia (w razie potrzeby). Aby rodzina ofiary nie czuła się osamotniona, należy podać adresy instytucji udzielających wsparcia.

11. Jeżeli rodzina zmarłego nie znajduje się w miejscu zamieszkania, należy powiadomić sąsiadów o potrzebie kontaktu z rodziną (powodem jest wydarzenie nadzwyczajne, interwencja z udziałem lekarza itp.), natomiast nie należy udzielać szczegółowych informacji sąsiadom, nie należy wspominać o śmierci, aby to nie oni zawiadomili rodzinę zmarłego.

12. W realiach szkolnych rodzina nie powinna dowiadywać się o śmierci ucznia z mediów lub od osób trzecich. Obowiązek informowania leży po stronie dyrektora i personelu szkoły.

13. Absolutnie należy unikać powierzania uczniom zadania informowania o śmierci ucznia.

XXIX. Epizod psychotyczny ucznia

Epizod psychotyczny: to zaburzenie psychiczne, które charakteryzuje nagły początek i szybki przebieg. Bez żadnych objawów ostrzegawczych, w ciągu kilku dni dochodzi do rozwoju objawów psychotycznych, takich jak zaburzenia postrzegania rzeczywistości, omamy i urojenia. Epizod psychotyczny najczęściej ma charakter reaktywny, czyli jest reakcją na nieprzyjemne zdarzenie czy silny stres. Ryzyko wystąpienia epizodu psychotycznego zwiększają cechy osobowości typu borderline, a zwłaszcza trudności w ocenie rzeczywistości oraz zaburzone relacje z ludźmi i zmienność stanu psychicznego mogąca w sytuacji stresowej doprowadzić do stanu psychicznego w kierunku psychotycznym. Wpływ na jego wystąpienie mogą mieć także alkohol i substancje psychoaktywne (narkotyki, dopalacze). Epizod psychotyczny charakteryzuje nagłe i gwałtowne wystąpienie objawów psychotycznych i zaburzeń nastroju:

- omamów (halucynacji) - omamy słuchowe (głosy komentujące, dyskutujące lub rozkazujące)
- urojeń - najczęściej prześladowcze - omamy i urojenia mają wyrazisty charakter i ulegają szybkim zmianom (w ciągu dni lub nawet godzin);
- zaburzeń myślenia;
- zaburzeń napędu psychomotorycznego;
- euforia lub lęk;
- nastrój depresyjny;
- chwiejny nastrój.

Zaburzenia te ustępują w krótkim czasie i zwykle nie nawracają (u części osób drugi rzut choroby zwykle nie następuje).

1. Działania uprzedzające:

- a) zrobienia listy symptomów psychotycznych (zaprosić specjalistę w tej dziedzinie, omówić skuteczne metody reagowania);
- b) omówienie procedury na forum rady pedagogicznej;
- c) sprawdzenie, jak skutecznie wezwać pogotowie ratunkowe w sytuacji zagrożenia zdrowia/ życia, także spowodowanego atakami psychozy;
- d) opracowanie listy teled adresowej lokalnych organizacji, placówek zajmujących się udzieleniem pomocy osobom chorym psychicznie.

2. Działania interwencyjne:

- a) nie pozostawiaj ucznia samego;
- b) reaguj spokojnie, łagodnie;
- c) bez rozgłosu przeprowadź ucznia w spokojne miejsce;
- d) na ile to możliwe, nie rozpowszechniaj w szkole informacji o zdarzeniu;
- e) zawiadom pogotowie ratunkowe (999);
- f) nie skupiaj się na rozstrzygnięciu, czy to jest psychoza.

3. Działania naprawcze:

- a) jeżeli uczeń wraca po leczeniu szpitalnym należy przygotować do tego klasę - np. przeprowadzić zajęcia edukacyjne na temat: „czym jest choroba psychiczna” (jeżeli fakt choroby jest ogólnie znany);

- b) jeżeli uczeń sobie tego nie życzy - nie informować klasy;
- c) wziąć pod uwagę skutki uboczne leczenia i choroby przy określeniu wymagań wobec ucznia;
- d) konsultować postępowanie z lekarzem, który leczył ucznia (lekarz jednak nie musi udzielać informacji);
- e) udzielić elementarnego wsparcia rodzicom, w tym wskazać możliwość skorzystania z form pomocy dostępnych w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej i Przychodni Zdrowia Psychicznego, przyszpitalnych grupach wsparcia.

XXX. Incydent bombowy

1. Symptomy wystąpienia zagrożenia.

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

2. Zainteresowania i uwagi wymagają:

- a) rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu teczki, paczki itp.;
- b) osoby wyglądające na obcokrajowców;
- c) osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku;
- d) samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości); Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.
- e) O swoich spostrzeżeniach należy zawiadomić dyrektora, który informuje policję.

3. Uwagi:

- a) Zawczasu pomyśl, którędy można się ewakuować w pośpiechu z budynku. Zapamiętaj, gdzie znajdują się klatki schodowe i wyjścia ewakuacyjne;
- b) Zwróć uwagę na ciężkie lub łatwo tłukące się przedmioty, które mogą być przesunięte, zrzucone lub zniszczone podczas wybuchu. Zapamiętaj elementy z najbliższego otoczenia;
- c) Należy również pamiętać o tym, aby nie przyjmować od obcych osób żadnych pakunków oraz nie pozostawiać bagażu bez opieki;
- d) Jeżeli jesteś osobą, która przyjęła zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinieneś ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, dyrektorowi szkoły. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca;
- e) Zawiadamiając policję należy podać następujące informacje:
rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot), treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego; numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu;
- f) Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

4. Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

- a) Do czasu przybycia policji akcją kieruje w kolejności dyrektor szkoły /wicedyrektor, w razie ich nieobecności sekretarz szkoły;
- b) Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze, takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodnokanalizacyjne, pogotowie energetyczne;
- c) Po przybyciu policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją;
- d) Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów;
- e) Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby”, użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia;

- f) Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują osoby wyznaczone lub służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji;
- g) Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić pedagoga oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo;
- h) Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon;
- i) Po ogłoszeniu ewakuacji w miejscu twojej pracy, należy je opuścić, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.);
- j) Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji.

5. Jak powinieneś zachować się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia „bomby”:

- a) Podczas działań związanych z neutralizacją „bomby” zastosuj się do poleceń policji;
- b) Ciekawość może być niebezpieczna - jak najszybciej oddal się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze informuj o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę;
- c) Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji niezwłocznie udaj się do wyjścia, zgodnie z planem ewakuacji lub wskazaniem upoważnionych osób;
- d) W przypadku włączenia parkingu dla pojazdów w strefę zagrożenia, nie ratuj swojego samochodu - życie jest ważniejsze.